

Ezechiël 4

- 1 En u, mensenkind, neem u een tegel, leg die vóór u neer en teken daarop een stad, Jeruzalem.
- 2 Sla het beleg ervoor, bouw er een schans tegen, werp er een belegeringsdam tegenaan, stel legerkampen ertegen op en zet er rondom stormrammen tegen in.
- 3 En u, neem u een ijzeren bakplaat en zet die als een ijzeren muur tussen u en de stad. Houd dan uw blik er vast op gericht: zo raakt zij in belegering en zult u haar belegeren. Dit is een teken voor het huis van Israël.
- 4 En u, ga op uw linkerzij liggen en leg daarop de ongerechtigheid van het huis van Israël. Zoveel dagen als u erop ligt, zult u hun ongerechtigheid dragen.
- 5 En Ik leg u de jaren van hun ongerechtigheid op overeenkomstig het aantal dagen: driehonderdnegentig dagen dat u de ongerechtigheid van het huis van Israël dragen zult.
- 6 Hebt u dit voltooid, dan moet u vervolgens op uw rechterzij gaan liggen. Dan zult u veertig dagen de ongerechtigheid van het huis van Juda dragen. Voor elk jaar leg Ik u een dag op.
- 7 En u zult uw blik richten op de belegering van Jeruzalem, terwijl u er met uw ontblote arm tegen profeteert.
- 8 En zie, Ik zal touwen om u heen slaan, zodat u zich niet kunt omkeren van uw ene zij op uw andere zij, totdat u de dagen van uw belegering hebt voltooid.
- 9 En u, neem u tarwe, gerst, bonen, linzen, gierst en spelt. Doe die dan in één pot en maak daarvan voor uzelf brood. Het aantal dagen dat u op uw zij ligt, driehonderdnegentig dagen, moet u dat eten.
- 10 Uw voedsel dat u moet eten, zal in gewicht twintig sikkkel per dag zijn. Op vaste tijden moet u dat eten.
- 11 U moet een afgemeten hoeveelheid water drinken, een zesde deel van een hin. Op vaste tijden moet u dat drinken.
- 12 U moet verder een gerstekoek eten, en die voor hun ogen bakken op klonten menselijke uitwerpselen.
- 13 En de HEERE zei: Zo zullen de Israëlieten hun brood onrein eten onder de heidenvolken waarheen Ik hen verdrijf.
- 14 Toen zei ik: Ach, Heere HEERE, zie, mijn ziel is nooit verontreinigd, omdat ik van mijn jeugd af tot nu toe geen kadaver of wat verscheurd is, gegeten heb. Er is geen onrein vlees in mijn mond gekomen.
- 15 Daarop zei Hij tegen mij: Zie, Ik geef u rundermest in plaats van menselijke uitwerpselen. Bereid daarop uw brood.
- 16 Hij zei tegen mij: Mensenkind, zie, Ik laat het in Jeruzalem aan brood ontbreken. In afgewogen hoeveelheid en vol bezorgdheid zullen zij brood eten, en met een afgemeten hoeveelheid en met ontzetting zullen zij water drinken,
- 17 omdat zij aan brood en water gebrek hebben. De een zal met de ander ontzet zijn, zij zullen in hun ongerechtigheid wegwijnen.

Ezechiël moet de belegerde stad Jeruzalem uitbeelden.

Ezechiël krijgt van God de opdracht om een soort van maquette te maken van de stad Jeruzalem. Ezechiël 4:1 *En u, mensenkind, neem u een tegel, leg die vóór u neer en teken daarop een stad, Jeruzalem.* Die maquette kan er meer of minder waarheidsgetrouw uitgezien hebben. Wat is het geval?

Men schreef in die tijd op zogenaamde 'kleitabletten'. Zolang de klei zacht was kon er met een scherpe stift op geschreven worden. Na het opdrogen had men een brief of een handelsakkoord dat voor langere tijd houdbaar was. In het Babel van die tijd maakte men op eenzelfde wijze plattegronden van een stad op een tegel van natte klei. Men tekende op schaal de muren en de grote gebouwen van een stad en de rivier en de handelsweg – met andere woorden – zaken die karakteristiek waren voor deze stad. Als de klei gedroogd is, is er een mooie tablet met een plattegrond van de stad. Ezechiël heeft op die manier de stad Jeruzalem geprobeerd op schaal te tekenen met muren en poorten, met de karakteristieke gebouwen zoals de tempel van de HEERE en het paleis van de koning met de grotere wegen die de stad en de gebouwen onderling verbindt. Het zal voor Ezechiël – die er gewoond had – niet al te ingewikkeld zijn geweest om Jeruzalem redelijk herkenbaar te tekenen. Dat laatste was zeker de bedoeling. Mogelijk heeft hij – met enig talent als boetseerder – in plaats van streepjes echte muren en gebouwen en belegeringstorens en stormrammen enzovoort met klei nagebootst. De mensen in het huis van Ezechiël moesten eigenlijk in één oogopslag zien dat de tekening Jeruzalem voorstelde. Tegelijkertijd moeten ze gezien hebben dat er iets met die stad aan de hand was. Wat was er gaande? De stad werd belegerd. Daar ligt een grote kleitegel op de grond in het huis van Ezechiël. De contouren van de stad Jeruzalem met muren en gebouwen en straten zijn zichtbaar. Maar rondom de muren van de stad ziet de toeschouwer schansen en een belegeringsdam en legerkampen en om de hele stad heen stormrammen. Dat is tenminste de opdracht die Ezechiël van God kreeg. Ezechiël 4:2 *Sla het beleg ervoor, bouw er een schans tegen, werp er een belegeringsdam tegenaan, stel legerkampen ertegen op en zet er rondom stormrammen tegen in.* De toeschouwer krijgt een redelijk waarheidsgetrouw beeld van allerlei militaire middelen om een stad te belegeren. *De schans* is een soort van beschermde ladder. Binnen de schacht kunnen soldaten omhoogklimmen tot ze boven de muur van de belegerde stad uit kunnen kijken. Daar schieten ze hun pijlen af. De vijand kan op die manier over de muren kijken en zien waar de verdediging zit. De militairen in de stad zijn kwetsbaar. Ook de bewoners zijn hun leven niet zeker. En dat terwijl de vijand redelijk beschermd in de schacht op ooghoogte staat. En dan is er *de belegeringsdam* die wordt opgehoogd met grond tegen de muren van de stad. Men maakt een schuin talud waardoor men met geavanceerde wapens redelijk dicht bij de stadsmuren kan komen om aanvallen uit te voeren. Met *stormrammen* – boomstammen met een scherpe ijzeren punt – beukt men net zo lang op de poorten tot ze het begeven. *De legerkampen* rondom de stad huisvesten militairen van alle rangen en standen en werkzaamheden. Een tekening zegt meer dan honderd woorden. Is dat de reden dat God met beeldend materiaal komt?

Een kleitablet van de belegerde stad Jeruzalem.

BEELD 1:
JERUZALEM BELEGERD

Met Woord en Beeld.

Men zal zich afvragen waarom de HEERE de stad Jeruzalem laat afbeelden. Het zou kunnen dat Ezechiël er volstrekt het zwijgen toedoet. Dat zou op zich goed passen bij het einde van het vorige hoofdstuk waarin de HEERE zegt dat Ezechiël een tijd niet zal kunnen spreken. Ezechiël 3:26 *Uw tong zal ik aan uw gehemelte doen kleven, zodat u stom wordt en u voor hen niet kunt zijn als iemand die bestraft, want zij zijn een opstandig huis.* In dat geval voert de profeet een pantomime op. De omstanders moeten zich in dat geval zelf een idee vormen van wat de profeet wil uitbeelden. Ze zien een stad. Dat moet Jeruzalem wel zijn. Ze zien belegeringstorens en legerkampen. Dat – zo zullen ze overwegen – wil vermoedelijk zeggen dat de stad belegerd wordt. Ze zien de profeet liggen met zijn hoofd achter een ijzeren plaat. Wie moet de profeet voorstellen? Is dat de HEERE Die achter de schermen verantwoordelijk is voor de belegering? De vraag stellen is haar beantwoorden. Een ding wordt al snel al duidelijk – voor wie het hele hoofdstuk leest – het blijft niet bij beeldmateriaal alleen. Het is Woord en Beeld. Straks zal de profeet Ezechiël – met zijn ontblote rechterarm naar de stad wijzend – profetieën uitspreken over de (maquette van) de stad Jeruzalem. Jeremia 4:7 *En u zult uw blik richten op de belegering van Jeruzalem, terwijl u er met uw ontblote arm tegen profeteert.* Er zullen perioden zijn dat de profeet niet kan spreken, maar ook momenten waarop God zijn mond opent en dus Ezechiël ook. Althans dat vermeldt het voorgaande hoofdstuk nadrukkelijk. Ezechiël 3:27 *Maar als ik met u spreek, zal ik uw mond openen en zult u tegen hen zeggen: Zo zegt de Heere HEERE: Wie luistert, laat hij luisteren. Wie dat nalaat, laat die het maar nalaten, want zij zijn een opstandig huis!* Feit is dat de HEERE de profetieën die opgetekend staan in Ezechiël 5-7 uitspreekt tegen de stad Jeruzalem en het land. Het gaat volgens God niet goed met Jeruzalem. De gefingeerde stad Jeruzalem wordt niet alleen in het huis van Ezechiël belegerd, maar later ook in brand gestoken. Vervolgens klinkt het Woord van de HEERE Ezechiël 5:5 *Zo zegt de Heere HEERE: Dit is Jeruzalem.*

Ezechiël maakt in opdracht van de HEERE een maquette van Jeruzalem.

En direct daarop klinkt een vonnis – van hongersnood en ballingschap – dat er niet om liegt. Nogmaals stellen we de vraag naar het ‘Waarom’ van de maquette van Jeruzalem en de pantomime in het huis van

Ezechiël? We weten het niet precies maar kunnen wel vermoeden wat de reden is. Een voor de hand liggende verklaring lijkt het volgende: Ezechiël woont in Babel te midden van zijn volksgenoten in ballingschap. Hij bevindt zich niet in Jeruzalem waarover de profetieën in het begin gaan. Hij gaat er voorlopig ook niet naartoe. Ezechiël kan met de profetieën tegen Jeruzalem (Ezechiël 4-8) moeilijk op het dorpsplein gaan staan in Tel Abib – in Babel – om vervolgens te zeggen wat hij namens God moet zeggen, want Want het is niet direct tot de ballingen en zeker niet tegen hen gericht. In biljarttermen zouden we zeggen dat God ‘via de band’ speelt. Waarom krijgt Ezechiël in Babel profetieën die feitelijk voor Jeruzalem bestemd zijn? Omdat de boodschap voor Jeruzalem ook heel relevant is voor de ballingen in Babel. Onder de ballingen doet namelijk het verhaal de ronde dat men binnenkort weer zal terugkeren naar Jeruzalem en Juda. Maar niets is minder waar. 70 Jaar heeft de HEERE uitgetrokken voor de ballingschap. Hoezo terug naar Jeruzalem? De HEERE kondigt de belegering van Jeruzalem aan die – zie het volgende hoofdstuk – uit zal lopen op de inname van de stad en de verwoesting. Dat verhaal van een spoedige terugkeer kan men gevoeglijk vergeten volgens de HEERE. In plaats van teruggaan naar Jeruzalem, zullen de inwoners van die stad en ommeland zich voegen bij de ballingen in Babel.

Ezechiël spreekt van achter een bakplaat de belegerde stad Jeruzalem toe.

De mensen hebben een haat/liefde verhouding met de profeet.

De grote vooronderstelling van deze opdracht is dat de mensen redelijk massaal naar het huis van Ezechiël komen om te zien wat zich daar voltrekt. Blijkbaar heeft de profeet over bezoek aan huis niet te klagen. Verderop blijkt dat hij zijn brood bereid ‘voor de ogen van omstanders’. Ezechiël 4:12 *U moet verder een gerstekoek eten, en die voor hun ogen bakken op klonten menselijke uitwerpselen.* Zo’n verhaal – van de maquette en de pantomime – gaat natuurlijk als een lopend vuurtje door de stad. Iedereen wil blijkbaar wel zien en horen wat de profeet te melden heeft. Maar – zo vragen wij ons af – er was toch sprake van een conflict tussen Ezechiël en de andere ballingen? Een conflict dat – volgens de verhalen – zo hoog opliep dat men hem huisarrest wilde geven? Inderdaad wordt dat vermoeden door de HEERE aangewakkerd. Ezechiël 3:25 *En wat u betreft, mensenkind, zie, zij zouden touwen om u heen slaan en u daarmee binden. Daarom moet u zich niet in hun midden begeven.* De Geest had Ezechiël te kennen gegeven dat hij naar binnen moest gaan en zich moest opsluiten in zijn huis. Hoe verklaar je dat

dan? Eerst moesten die mensen niets van de profeet hebben en vervolgens zoeken ze hem thuis op? De verklaring is voor de hand liggend: Mensen zijn vreemde wezens. Het is alleszins mogelijk dat men de profeet niet in zijn midden kon verdragen vanwege zijn schokkende uitspraken. Maar als de goede man vervolgens het huis niet uit te branden is, is men toch ook wel weer nieuwsgierig wat hij te melden heeft. Ook richtte Ezechiël zich niet tot de ballingen, maar tot Jeruzalem. En dan is er nog iets wat vermoedelijk van alle Schriftprofeten te zeggen valt. De ware profeten van de HEERE worden vaak ervaren als *'onheilsprofeten'*. In zekere zin zijn ze dat ook omdat ze het oordeel van God aankondigen. Dit doen ze echter in opdracht van God om de mensen te waarschuwen en op te roepen om zich te bekeren. God heeft liever dat mensen zich bekeren en het vonnis afgeblazen kan worden dan dat Hij het moet uitvoeren. De HEERE wil niet dat de mensen zeggen: 'Wij wisten van niets.' Vaak zien we een bepaald stramien. In eerste instantie laat men de profeet begaan. Vervolgens krijgt men er genoeg van. Wanneer mensen zich weigeren te bekeren krijgen ze namelijk een hekel aan vermaningen en waarschuwingen. Die kunnen ze op een gegeven moment niet langer horen. Zo vraagt de kring rondom koning Zedekia of ze Jeremia mogen opsluiten. Daarvoor krijgen ze NB toestemming. Ze gooien Jeremia in de put. Ze hebben hun eigen profeten en die vertellen veel positiever nieuws. Ze hebben geen boodschap aan Jeremia. Die moet zijn mond houden. Maar... er is een maar. Wanneer de geschiedenis zich ontwikkelt in de richting van wat de ware profeet van de HEERE – Jeremia – vertelde, gaat men die toch weer raadplegen. Zo raadpleegt koning Zedekia de profeet Jeremia – die NB op last van dezelfde koning in de gevangenis zit – in het geheim. Datzelfde zou bij Ezechiël kunnen spelen. Men denkt; 'Zolang we de profeet niet horen, gebeurt er niet wat hij aankondigt.' Maar daarin vergissen ze zich. Als de legers van Babel in de richting van Jeruzalem trekken – of geruchten in die richting gehoord worden – gaat men toch weer eens bij de profeet kijken of hij nog iets nieuws te melden heeft. Men heeft een soort van haat/liefde verhouding met de profeet. Men stoot hem van zich af en trekt hem vervolgens weer naar zich toe. Hoe dan ook: Hoewel de uitbeelding van Jeruzalem – compleet met belegering en profetieën – zich binnenshuis afspeelt, worden de ballingen toch redelijk gewaar wat zich daar voordoet. Ze willen wel weten wat God zegt. Een juiste interpretatie van wat hij/zij verwachten mag is van levensbelang voor een gelovig mens. Het leert hen om hun verwachtingen bij te stellen. Is dat belangrijk? Ja dat is bijzonder belangrijk. Zolang ze in de veronderstelling blijven van een spoedige terugkeer, houden ze het idee dat er niets aan de hand is. Als alle hoop op een spoedig herstel hun wordt afgenomen, moeten ze aan de slag met het feit dat de oordelen van God over hen heengaan. Ze moeten er dan echt over na denken of ze wel goed bezig waren? Ze waren namelijk helemaal niet goed bezig. Ze moeten zich bekeren tot God en hun zonden achter zich laten en een nieuwe weg inslaan in hun relatie met God.

In huis bij de profeet Ezechiël.

De godsdienstige verklaring.

Tot op dat moment kan men zich allerlei gedachten vormen. De ballingen horen vermoedelijk dat de

legers van Babel optrekken naar het zuiden. Dat kan. In het zuiden wonen vele volken. In de eerste plaats Egypte, de grote opponent van Babel als het gaat om de heerschappij over het Midden Oosten. Maar er zijn ook veel kleine volken die zich tussen Egypte en Babel bevinden, zoals Tyrus en Sidon, Juda, maar ook Ammon, Moab, Edom – aan de oostkant – en de Filistijnen bij de zee. Wanneer de legers optrekken naar het zuiden wil dat nog niet direct zeggen dat God daar achter zit. Zelfs wanneer Nebukadnezar het beleg opslaat voor de stad Jeruzalem zijn er nog allerlei mogelijke verklaringen. Zo is er de politieke verklaring. De economische verklaring. De militaire verklaring. Maar de HEERE maakt via Ezechiël duidelijk dat er ook een godsdienstige verklaring is en dat dat de enig juiste is. Het is de HEERE Zelf Die achter de belegering zit. God vonnist Zijn eigen volk vanwege hun zonden en hun stelselmatige weigering om hun leven te veranderen. In het huis van de profeet kan men dit met eigen ogen en oren waarnemen. Niet alleen ziet men de belegerde stad Jeruzalem, maar daar is een bakblik opgesteld als een muur tussen de stad en het hoofd van Ezechiël. Ezechiël 4:3 *En u, neem u een ijzeren bakplaat en zet die als een ijzeren muur tussen u en de stad.* Van achter dat bakblik staart de profeet naar de stad. Ezechiël moet de suggestie wekken dat hij het is die de stad belegert. Ezechiël 4:3 *Houd dan uw blik er vast op gericht: zo raakt zij in belegering en zult u haar belegeren. Dit is een teken voor het huis van Israël.* Hij, Ezechiël speelt als het ware de rol van God. Zo moet je je dat voorstellen. Het is God Die onzichtbaar achter de schermen de stad Jeruzalem belegert. Het gezicht van Ezechiël staat strak. Hij staart naar Jeruzalem. Ezechiël beeldt op die manier de HEERE af. Gods Aangezicht is tegen de stad gekeerd, zoals Hij dat zegt in Jeremia 21:10 *Want Ik heb Mijn aangezicht tegen deze stad gericht ten kwade en niet ten goede, spreekt de HEERE. Zij zal overgegeven worden in de hand van de koning van Babel, en hij zal haar met vuur verbranden.* De belegering van Jeruzalem is niet ingegeven door het feit dat haar koning Zedekia zich bijzonder dis-loyaal opstelt jegens de koning van Babel en ook niet omdat Nebukadnezar Egypte elke hoop op gebiedsuitbreiding wil ontnemen en ook niet om welke andere reden ook – al spelen al dat soort zaken vermoedelijk wel een rol – maar de belangrijkste reden is God Zelf. De God van Israël. Hij wil Zijn volk – dat Hem ontrouw is geworden – straffen.

Houd dan uw blik er vast op gericht: zo raakt zij in belegering en zult u haar belegeren.

De zonden van Gods volk

Nu we het toch over de zonden van het volk Israël hebben. God wil de aanleiding voor het vonnis over Jeruzalem heel duidelijk laten uitkomen, namelijk de zonden van Zijn volk. Niet alleen de zonden van Juda, maar ook die van Israël. De verwoesting van Jeruzalem, stad en tempel en de ballingschap van de

inwoners van Jeruzalem en Juda, zijn als het ware het slotakkoord van de straf waarmee de HEERE zijn hele volk – Israël en Juda – treft. ‘Israël’ werd de naam van de tien stammenrijk – ook wel het Noordrijk genoemd – dat, na de zonde van koning Salomo ontstond naast ‘Juda’. Juda werd – met als centrum Jeruzalem – het Zuidrijk en Israël het Noordrijk, met Samaria als hoofdstad. Met het Noordrijk ging het na koning Salomo meteen al mis toen de koning Jerobeam de stierkalveren oprichtte in Betel en Dan. Hij deed dat om te voorkomen dat de mensen nog langer de behoefte zouden hebben om naar Jeruzalem te reizen om God te aanbidden in de tempel. Men had in het Noordrijk zo zijn eigen heiligdommen volgens Jerobeam. Daar kon men de HEERE ook aanbidden, zo was het idee. Maar de HEERE spreekt van ‘de zonde van Jerobeam’. Daar heeft nooit zegen op gerust en het is eigenlijk alleen maar van kwaad tot erger gegaan. Begon het bij Jerobeam nog met de overtreding van het tweede gebod – geen beelden maken van God – later onder Omri en zijn zoon Achab werden andere goden binnen gehaald in het bijzonder Ba’al en Astarte. Uiteindelijk is het Noordrijk in ballingschap gegaan in 722 v Chr. Op dat moment had het rijk Assur alle macht in het Midden Oosten. Het zou een goede honderd jaar duren voordat ook Juda en Jeruzalem in ballingschap gevoerd zouden worden. Dat gebeurde in 586 v Chr. Inmiddels had Babel de macht van Assur overgenomen. De joodse ballingen die door Assur waren meegevoerd, bevonden zich in de tijd van Ezechiël dus ook in Mesopotamië vermoedelijk veel westelijker dan de ballingen in Tel Abib die veel meer oostelijk, dicht bij Babel hun woongebied hadden gevonden.

De inname van Jeruzalem in 586 v Chr.

De profeet draag de schuld van het volk 430 dagenlang.

Hoe lang de zonde van het volk van God aan de gang is, is niet precies te zeggen. Met enig goed recht zou men kunnen zeggen dat het bij de Exodus in de Sinäiwoestijn al mis ging. Ezechiël moet niet alleen de stad Jeruzalem tekenen met de oorlogswapens die hen bedreigen, compleet met stormrammen en wallen en legerkampen en schansen. Hij krijgt ook de opdracht om met de bakplaat te laten zien dat God achter de belegering zit. Vervolgens moet hij de oorzaak van alle ellende, de zonde van Gods volk laten zien en voelen door zelf de zonde van het Noordrijk – 390 dagen – en die van Juda – 40 dagen – te dragen. Voor elk jaar van zonde moet Ezechiël één dag op zijn zij liggen. Voor het Noorden op zijn

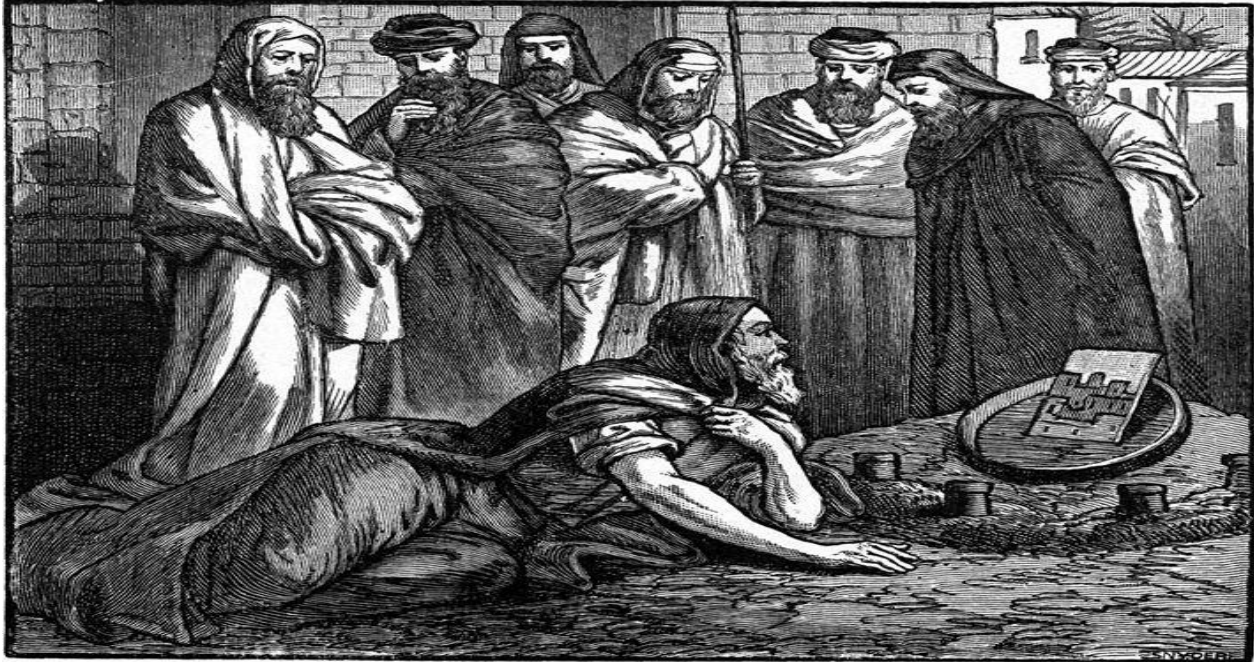
linkerzijde en voor het Zuiden op zijn rechterzijde. Omdat men zich in die tijd oriënteert op het oosten (= Oriënt) is links voor het Noordrijk en rechts voor het Zuidrijk voor de hand liggend. Toch vermoedt men – omdat in het Zuiden, beter gezegd in Jeruzalem het paleis van de koning uit het huis van David en de tempel van God staat – dat de term ‘rechts’ ook de betekenis houdt van geliefde, uitverkoren stam en stad en koningshuis en plaats voor God om te wonen. Ezechiël 4:4-6 *En u, ga op uw linkerzijde liggen en leg daarop de ongerechtigheid van het huis van Israël. Zoveel dagen als u erop ligt, zult u hun ongerechtigheid dragen. En ik leg u de jaren van hun ongerechtigheid op overeenkomstig het aantal dagen: driehonderdnegentig dagen dat u de ongerechtigheid van het huis van Israël dragen zult. Hebt u dit voltooid, dan moet u vervolgens op uw rechterzijde gaan liggen. Dan zult u veertig dagen de ongerechtigheid van het huis van Juda dragen. Voor elk jaar leg ik u een dag op.* Wanneer we bij de 390 jaar voor het Noorden uitgaan van 722 v Chr. – het jaar van de ballingschap van het Noordrijk – komen we bij benadering uit in de tijd van de uittocht en de verovering van het land Kanaän. Die 390 jaar zou dus mogelijk teruggaan naar de begintijd van Israëls zelfstandige bestaan als volk van God. We moeten toegeven, het was vanaf het prille begin al misgegaan. De tegels van het verbond waren nauwelijks droog, toen het tweede gebod het al moest ontgelden. Het gouden kalf werd in de woestijn gemaakt en het volk scandeerde: ‘Dit is de HEERE Uw God die u uit het land Egypte geleid heeft.’ Bij Juda gaat de HEERE veertig jaar terug in de tijd. We zitten in dat geval – als we uitgaan van de val van Jeruzalem in 586 v Chr. – in de begintijd van koning Josia, die overigens het tijt nog heeft willen keren, maar tevergeefs. Ezechiël moest 390 dagen op zijn linker- en 40 dagen op zijn rechterzijde liggen en de ongerechtigheid van Israël en Juda dragen. Er zijn mensen die een relatie zoeken met een mogelijke straf die Israël en Juda zouden moeten ondergaan, maar die was al vastgesteld op zeventig jaar ballingschap. De 430 jaar in totaal wijzen er op hoe groot de zonde, maar ook hoe groot het geduld van God is geweest. Meer dan vier eeuwen heeft hij de zonden – en de ongehoorzaamheid en de overtreding van de geboden en de ontrouw – van zijn volk verdragen. Nu is het genoeg. Wanneer Ezechiël – liggend achter de bakplaat – de positie van God symboliseert, wil de HEERE de profeet met die 430 dagen laten uitbeelden, hoelang de HEERE de schuld van Israël en Juda verdragen heeft. Ook wordt met een oogopslag duidelijk wat de oorzaak is van de belegering van Jeruzalem: de zonden van Israel en Juda. Tegelijkertijd valt niet te ontkennen dat deze opdracht het leven van de profeet diep raakt. De profeet zal dan niet de hele dag achter de bakplaat in een liggende houding aangetroffen worden, maar God vraagt toch wel van Hem om 430 dagen achter elkaar gedurende een bepaalde periode per dag ook zelf deel uit te maken van het Tableau Vivante.

Ezechiël moet lange tijd op zijn linker- en rechterzijde liggen.

Het is – als je het zo bekijkt – onmiskenbaar een vorm van boete doen. Ezechiël 4:7 *En Ík leg u de jaren van hun ongerechtigheid op overeenkomstig het aantal dagen.* De profeet ondervindt op deze manier aan den lijve de straf die het volk ondergaat. Niet alleen moet hij zich bijna anderhalf jaar op de grond in zijn huis neerleggen om uit te beelden wat God hem opgedragen heeft. Anderhalf jaar komt de profeet niet of nauwelijks buiten of het moest zijn – wat wel het geval zal zijn – dat zijn oven waarin hij zijn brood bakt, buiten staat. Het feit dat de profeet zijn eigen brood bakt geeft al aan dat hij niet 430 etmalen achter elkaar op de grond ligt. Het zal een deel van de dag zijn, want behalve het op de linker- of rechterzijde liggen, maakt ook het maken en de samenstelling van het brood deel uit van de dingen die God van Ezechiël vraagt.

De profeet Ezechiël profeteert over de belegerde stad Jeruzalem.

God Zelf belegert Jeruzalem.

Eerst is er nog het staren van Ezechiël naar de (maquette van de) belegerde stad waarvan al sprake was in *Vers 3 Houd dan uw blik er vast op gericht: zo raakt zij in belegering en zult u haar belegeren.* Wanneer iemand vraagt ‘wie er achter de belegering zit?’ dan is dat God, Die door de profeet wordt uitgebeeld als verantwoordelijk. We kunnen – zoals gezegd – heel veel partijen aanwijzen die verantwoordelijk zijn, zoals Nebukadnezar en zijn troepen of koning Zedekia die dit over zich afgeroepen heeft maar God laat het niet aan de verbeelding over. Het is God Zelf Die Jeruzalem belegert en Die de stad in beleg houdt. We zien het niet – zoals ook in werkelijkheid – maar achter de schermen is God aan het werk. Die indruk wordt versterkt als de bezoekers in het huis van de profeet Ezechiël niet alleen zien dat de profeet zijn blik onophoudelijk richt naar de belegerde stad maar er gebeurt nog iets. Op geregelde tijden steekt Ezechiël zijn ontblote arm uit in de richting van de stad en roept over Jeruzalem af wat God hem ingeeft. Ezechiël 4:7 *En u zult uw blik richten op de belegering van Jeruzalem, terwijl u er met uw ontblote arm tegen profeteert.* Die ontblote arm is veelzeggend. Hij symboliseert – wanneer we bijvoorbeeld Jesaja 52 mogen geloven – de arm van God. Jesaja 52:10 *De HEERE heeft Zijn heilige arm ontbloot voor de ogen van alle heidenvolken; en alle einden der aarde zien het heil van onze God.* Het feit dat het in Jesaja 52 gaat over het heils handelen van God, doet niets af aan het feit dat ‘de ontblote arm’ de arm van God

symboliseert, ten goede of ten kwade. Het is niet zo dat er een directe link gelegd wordt tussen de 430 jaar van ongerechtigheid van Israël en Juda én duur van de belegering van Jeruzalem. Feitelijk duurde de belegering 2 jaar. De link is er niet, maar wel staan die 430 dagen voor de tijd waarin Ezechiël de stad belegert zoals de HEERE letterlijk zegt. Vers 3 *Zo raakt zij in belegering en zult u haar belegeren.* De profetieën die de profeet over de stad en het land uitspreekt kunnen we vinden in Ezechiël 5 t/m 7. De ontblote arm stelt 'de sterke arm' of beter gezegd de macht van God voor. En de profetieën die de profeet namens de HEERE over de stad Jeruzalem uitspreekt, maken duidelijk dat God het is die Zijn vonnis uitvoert, zoals we later horen bijvoorbeeld in Ezechiël 5:5-9 *Zo zegt de Heere HEERE: Dit is Jeruzalem: Ik heb het te midden van de heidenvolken gezet met landen eromheen. Maar het was ongehoorzaam aan Mijn bepalingen, tot goddeloosheid toe, meer dan de heidenvolken, en aan Mijn verordeningen, meer dan de landen die eromheen zijn, want zij hebben Mijn bepalingen verworpen en in Mijn verordeningen zijn zij niet gegaan. Daarom, zo zegt de Heere HEERE: Omdat uw rumoer dat van de heidenvolken die rondom u zijn, nog heeft overtroffen, u in Mijn verordeningen niet gegaan bent, Mijn bepalingen niet gedaan hebt, zelfs niet gedaan hebt overeenkomstig de bepalingen van de heidenvolken die rondom u zijn, daarom, zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik zál u, ja Ik! Ik zal in uw midden oordelen voltrekken voor de ogen van de heidenvolken. Ik zal onder u doen wat Ik niet eerder gedaan heb en zoals Ik ook niet meer doen zal, vanwege al uw gruweldaden.* Mocht het beeld dat Ezechiël oproept toch nog wat te raden overlaten, dan maken de uitgestoken arm en de woorden van de profetie onmiskenbaar de achterliggende bedoelingen duidelijk. Het is God Die – vanwege de zonden van het volk – het vernietigende vonnis over Jeruzalem en het land uitvoert.

En zie, Ik zal touwen om u heen slaan, zodat u zich niet kunt omkeren van uw ene zij op uw andere zij.

Ezechiël lag machteloos gebonden.

Ezechiël ligt op zijn linker- of rechterzijde. Iemand zou kunnen zeggen: 'Kom ga rechtop zitten.' Maar in het geval van Ezechiël is zo iets gemakkelijker gezegd dan gedaan. Hij is namelijk gebonden. Er zijn touwen om hem heengeslagen. Hij kan geen kant uit. Tussen ons gezegd en gezwegen: Hij kan natuurlijk alle kanten uit. In feite is het een vrijwillige keuze om deze opdracht van God – als pantomime – uit te voeren 430 dagen achtereen. Maar de suggestie van de touwen waar de profeet zich in heeft gewikkeld is dat hij machteloos gebonden ligt. Het is nog steeds een vorm van hoger toneelspel, waarvan een kleitablet en een bakblik en de liggende profeet zelf een tot de verbeelding sprekend onderdeel vormen. Het is aan de toeschouwer om – en de mensen zullen daar met elkaar over gesproken hebben – tot een zinvolle interpretatie te komen van het schouwtoneel. Wat op aarde gezien kon worden – de belegerde stad Jeruzalem – kon uiteindelijk via de profeet Ezechiël gerelateerd worden aan de hemel, aan God Zelf. Het schouwspel is zeker gelaagd. Zo is er de plattegrond die onmiskenbaar stad Jeruzalem voor moet stellen. Zichtbaar en tastbaar voor het blote oog. Maar er spelen ook zaken die zich aan het oog

onttrekken. Het zijn de dingen die achter de schermen spelen. Omdat God Zich normaal aan het oog onttrekt zullen de mensen al gauw aan de HEERE denken, mede ook door de profeet en de woorden van God die uit Ezechiëls mond klinken. Maar daar is ook de profeet Ezechiël die de schuld van zijn volk draagt. Hij ligt gebonden met grote touwen op zijn zijde 340 dagen. Ook de touwen behoorden vanaf het begin tot de entourage. Ezechiël 4:8 *En zie, Ik zal touwen om u heen slaan, zodat u zich niet kunt omkeren van uw ene zij op uw andere zij, totdat u de dagen van uw belegering hebt voltooid.* Ook hier is met zoveel woorden sprake van ‘de dagen van uw belegering’ te weten die 430 dagen. Zonder een directe relatie te leggen tussen de duur van het schouwspel in Ezechiëls huis en de lange tijd die de belegering van Jeruzalem in beslag nam, is er toch op zijn minst een relatie. Het schouwspel is gelaagd. Men moet zeker nog eens terugkomen om al de kanten van dit verhaal goed voor ogen te krijgen. Jeruzalem, de belegering, de schuld, de profeet die de schuld draagt, God Die achter de belegering zit, de profetieën, de duur van het beleg, de honger en de dorst.

En u, neem u tarwe, gerst, bonen, linzen, gierst en spelt en maak daarvan voor uzelf brood.

Eten en drinken op rantsoen.

Niet alleen door 430 dagen achtereen te liggen en met touwen gebonden te worden, maar ook in het eten en drinken ondergaat de profeet het lot van zijn volksgenoten. Het eerste wat blijkbaar opvalt is dat de profeet niet alleen van tarwe brood maakt – wat normaal is – maar hij gebruikt ook zaden die gebruikt worden als voedsel voor de dieren zoals gerst en bonen en linzen en gierst en spelt. In onze tijd zouden sommige mensen hier mogelijk verrast van ophoren omdat zij vermoedden dat er sprake is van een buitengewoon gezond mengsel van allerlei zaden en bonen – meergranenbrood – maar in Ezechiëls situatie geldt dat de hongerklop zijn intrede heeft gedaan en er grote schaarste is aan van alles en nog wat. Men eet wat men bij elkaar gescharreld heeft en de kring van voedsel waaruit gekozen wordt, wordt steeds ruimer getrokken. Zoals onze ouders in oorlogstijd bloembollen aten en suikerbieten, zo moet Ezechiël mede zijn toevlucht nemen tot gierst en spelt. Ezechiël 4:9 *En u, neem u tarwe, gerst, bonen, linzen, gierst en spelt. Doe die dan in één pot en maak daarvan voor uzelf brood. Het aantal dagen dat u op uw zij ligt, driehonderdnegentig dagen, moet u dat eten.* In zekere zin krijgt Ezechiël elke dag hetzelfde, maar de kenners onder ons zullen tot hun genoegen zien dat er een vrij grote variëteit aan voedingsmiddelen is, ook al wordt het met elkaar als meel gemengd en eenmaal gekneed gezamenlijk tot één brood gebakken. Het voedsel mag dan weinig eenzijdig heten, Ezechiël kreeg – eenzelfde portie elke dag – 430 dagen achter elkaar hetzelfde brood. De portie was afgemeten en woog zo'n 200 gram aangezien men sikkels gevonden heeft van 13 gram en de heilige sikkal zo'n 10 gram weegt. Ezechiël 4:10 *Uw voedsel dat u moet eten, zal in gewicht twintig sikkal per dag zijn. Op vaste tijden moet u dat eten.* Het was misschien niet zo veel voedsel, maar het hield hem in leven. Ook kreeg hij een dagelijkse

hoeveelheid water toebemeten hetgeen volgens de geleerden neerkwam op een liter water per dag. De inhoudsmaat van 'een hin' is volgens insiders namelijk vergelijkbaar met zes liter. Ezechiël 4:11 *U moet een afgemeten hoeveelheid water drinken, een zesde deel van een hin. Op vaste tijden moet u dat drinken.* De HEERE voorzag in eten en drinken voor de profeet, maar niet in ruime mate. Een zesde 'hin' is ongeveer een liter water. Een liter water is in dat warme klimaat niet erg veel.

U moet verder een gerstekoek eten, en die voor hun ogen bakken op klonten menselijke uitwerpselen.

Onrein

Daarbij komt nog het moeilijkste: de onreinheid. Voor de priester Ezechiël waren de reinheidsvoorschriften heilig. Moesten de gewone Israëlieten hier al redelijk kien op zijn, voor de Levitische priesters was het van jongs af aan dagelijkse scholing in de 'do's en don'ts'. Ezechiël schrok werkelijk toen hij hoorde dat hij zijn brood moest bakken op klonten menselijke uitwerpselen. Ezechiël 4:12 *U moet verder een gerstekoek eten, en die voor hun ogen bakken op klonten menselijke uitwerpselen.* Voor ons is het wellicht een vreemde gedachte dat men van de fecaliën een vuurtje kan stoken, maar in Israël was men hiermee redelijk vertrouwd. Zeker de plattelandsbevolking was gewoon om vuur te stoken van gedroogde mest. In de mest van dieren zat vaak veel stro en dat zorgde blijkbaar voor een verdienstelijk vuur dat niet alleen gemakkelijk tot ontbranding kwam, maar ook langdurig de ketel of oven verwarmde. Dus niet de uitwerpselen waren voor Ezechiël de onaangename verrassing, maar het feit dat het om menselijke ontlasting ging. Hij zou zich daarmee verontreinigen op een manier die voor hem grote weerstand opriep. God Zelf had namelijk aangegeven dat menselijke ontlasting onreinheid veroorzaakte voor de omgeving. Om die reden had de HEERE de opdracht gegeven aan de Israëlieten dat men de behoeften buiten de legerplaats moest doen. Ook moest men het keurig met een schepje begraven. Deuteronomium 23:12-14 *U moet ook een plaats hebben buiten het kamp. Daar moet u naartoe gaan, buiten het kamp. U moet bij uw uitrusting ook een schepje hebben, en het moet zó zijn dat u daarmee een gat graaft wanneer u buiten het kamp gaat zitten. Daarna moet u zich omkeren en uw uitwerpselen bedekken. Want de HEERE, uw God, wandelt binnen uw kamp om u te redden en uw vijanden aan u over te geven. Daarom moet uw kamp heilig zijn, zodat Hij niets schandelijks bij u ziet en Zich van u afkeert.* Wat wilde de HEERE hiermee laten zien? Nou ja goed, juist het punt van de verontreiniging. God wilde de boodschap overbrengen dat Zijn volk in ballingschap zou gaan en zich zou verontreinigen in het buitenland waar men totaal geen rekening hield met de cultuur en het geloof van Israël. Ezechiël 4:13 *En de HEERE zei: Zo zullen de Israëlieten hun brood onrein eten onder de heidenvolken waarheen Ik hen verdrijf.* Ezechiëls maag keert in hem om. Dit kan God toch niet van hem vragen. Hij wordt er lijfelijk onpasselijk van. Wat wil het geval? Runderen eten gras. Hun poep bestaat

voor een groot deel uit de resten van stro en gras en bladeren, in ieder geval organisch materiaal. Maar mensen eten dieren. Hoe kan Ezechiël weten wat de mensen allemaal gegeten hebben waarvan hij de opgedroogde poep verbrandt. Misschien hebben ze wel van een dier gegeten dat al dood was, of verscheurd of gegeten van vlees van een onrein dier. In dat geval zou het Ezechiël zich verontreinigen. En dat terwijl hij als priester vanaf zijn jeugd zo zijn best gedaan heeft om zich aan de reinheidsvoorschriften te houden. Ezechiël 4:14 *Toen zei ik: Ach, Heere HEERE, zie, mijn ziel is nooit verontreinigd, omdat ik van mijn jeugd af tot nu toe geen kadaver of wat verscheurd is, gegeten heb. Er is geen onrein vlees in mijn mond gekomen.* Gelukkig – voor Ezechiël – was de HEERE niet ongevoelig voor dit verzoek. God komt de profeet op dit punt tegemoet. Hij mag zijn brood bakken op mest van dieren. Ezechiël 4:15 *Daarop zei Hij tegen mij: Zie, Ik geef u rundermest in plaats van menselijke uitwerpselen. Bereid daarop uw brood.* De symboolwaarde van onreinheid blijft vermoedelijk gelijk.

Mensenkind, zie, Ik laat het in Jeruzalem aan brood ontbreken.

Honger in Jeruzalem.

Naarmate de tekst vordert, wordt de indruk dat de 340 dagen een relatie hebben met de belegering van Jeruzalem sterker. Het rantsoen eten en drinken waar Ezechiël aan onderworpen wordt, staat symbool voor het gebrek aan eten en drinken waar de mensen in Jeruzalem in de tijd van de belegering onder zullen lijden. Drie zaken had de HEERE de opstandige inwoners van Jeruzalem als straf voor ogen gesteld: het zwaard, de pest en de honger. Net als in het boek Jeremia is het bij Ezechiël vooral de honger die zijn slachtoffers maakt in de stad waar zelfs ratten en muizen nauwelijks in en uit kunnen. Mogelijk heeft men in de tijd – toen Nebukadnezer het beleg opbrak om een uitval te doen naar het leger van Egypte – mogelijkheden gezien om de voorraden in de stad aan te vullen. Feit is dat we aan iemand als Jeremia merken dat het op het punt van de voedselvoorziening buitengewoon precair was. We merken dat wanneer hij aan de koning het verzoek doet om overgeplaatst te worden uit de gevangenis in het huis van een zekere Jonathan naar een gunstiger verblijfplaats. De koning ging in op het verzoek van Jeremia. Op die manier kwam hij in het paleiskwartier. Daar zat Jeremia ook gevangen, maar met het voordeel dat er elke dag – zolang de voorraad strekte – brood en water was. Helemaal sterk komt de noodsituatie aan het licht wanneer Ebed Melech bij de koning komt om de profeet uit de put te redden. De dienaar van de koning zegt zoiets als: 'Is het nodig dat de profeet omkomt op de bodem van een drooggevallen waterput. We staan allemaal op het punt te sterven van de honger.' Jeremia 38:9 *Mijn heer de koning, deze mannen hebben slecht gehandeld in alles wat zij de profeet Jeremia hebben aangedaan, die zij in de put geworpen hebben, terwijl hij ter plekke zou kunnen sterven van de honger, want er is geen brood meer in de stad.* De voedselsituatie in de stad is nijpend tegen het einde van het beleg. Het moment van de inname van de stad valt vrijwel samen met het totale gebrek aan voedsel in Jeruzalem. 2 Koningen 25:3,4 *Op de negende van de vierde maand, toen de hongersnood in de stad zo sterk geworden was dat*

de bevolking van het land geen brood meer had, werd de stad opengebroken. De toestand is bijzonder schrijnend. Alles wat los en vast zit en enig verband met voedsel heeft, wordt genuttigd. Ook in Ezechiël refereert de HEERE aan het grote gebrek aan voedsel en drank in Jeruzalem. Ezechiël 4:16 *Hij zei tegen mij: Mensenkind, zie, ik laat het in Jeruzalem aan brood ontbreken. In afgewogen hoeveelheid en vol bezorgdheid zullen zij brood eten, en met een afgemeten hoeveelheid en met ontzetting zullen zij water drinken, omdat zij aan brood en water gebrek hebben.* Men zal niets onbenut hebben gelaten om zich van enig eetbaar voedsel te voorzien. Mensen die nog goud en zilver hadden zullen hoge bedragen hebben neergeteld voor een handjevol deeg of meel. Het was 'je geld of je leven.' Maar hoe vindingrijk de mens ook is aan alle dingen komt een eind. De omsingeling werd aangetrokken en alle hoeken en gaten van de stad werden gedicht. Het was niet de slimheid waarin de mens vooral te kort schoot. Het was niet het goud of zilver wat hem ontbrak, waardoor hij honger leed. Het waren hun zonden waardoor het leven uit hen wegsijpelde als water uit een lekke pot. Ezechiël 4:16,17 *De een zal met de ander ontzet zijn, zij zullen in hun ongerechtigheid wegwijnen.* Dat is en blijft dan ook de grote vraag; 'Waarom is de mens geneigd aan alle oorzaken te werken, maar niet aan de oorzaak die God aanwijst als bron van alle ellende?' De mens haalt de ellende over zichzelf heen. Dat is nu nog steeds het geval. Kosten nog moeiten worden gespaard om aan het CO2 gehalte op aarde te werken of om een goed antwoord te vinden op de vluchtelingenproblematiek of een manier om de radicaliserende Islam tot bedaren te brengen. Maar bekering tot God? Terugkeer naar de Schepper van hemel en aarde? Vertrouwen op de HEERE. Gehoorzaamheid aan de Almachtige? Het lijkt alsof men alles wil doen – zegt u het maar – uitgezonderd de terugkeer naar de Allerhoogste.

Op dit moment is er sprake van toe-wending van God tot het Joodse volk.

